

III. Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi

28-29 Kasım, 2019, Gaziantep

<http://www.ulk.ist/>

Tedarikçilerle Süreç Entegrasyonunun Firma Performansı Üzerindeki Etkisinde Ürün Performansının Aracı Rolü

Özet

Bülent Yıldız

Dr. Öğr. Üyesi

Kastamonu Üniversitesi

dr.yildiz.bulent@gmail.com

Ahmet Çetindaş

Dr. Öğr. Üyesi

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

ahmet.cetindas@hku.edu.tr

Bu çalışma İstanbul'da faaliyet gösteren 156 imalat işletmesinden very yoplayarak tedarikçilerle süreç entegrasyonun firma performansına etkisini ve ürün performansının bu etkideki aracılık rolünü tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Son yıllarda tedarik zinciri entegrasyonu konusunda bulgulara ulaşılmıştır. Bu çalışma, tedarikçileriyle farklı açılardan entegre olabilen imalat işletmelerinin tedarikçileriyle süreç entegrasyonu sağlaması sonucu firma performansının nasıl etkileneceğini ve ürün performansının bu etkiye aracılık edip etmediğini belirleme noktasında önemli olmaktadır.

Literatürde önerildiği gibi süreçlerini tedarikçileriyle entegre eden işletmeler tedarikçilerinin üretim planlarını ve stok seviyeleri gibi unsurlara dahil olacağından kendi planlarını daha iyi yapabilecekleri, bu şekilde firma performansının artacağı düşünülmüştür. Süreç entegrasyonunda tedarikçilerin işletmenin ürün geliştirme süreçlerine ne kadar dahil olduğunda ölçülmektedir. Bu sebeple süreç entegrasyonunun ürün performansına etkisi olacağı, hatta ürün performansının süreç entegrasyonun firma performansına etkisinde aracılık edeceği düşünülmüştür. Bu konularda ulaşılan bulgular bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Araştırma sadece İstanbul'da imalat yapan firmaları kapsamaktadır. Farklı bölgelerde bulunan işletmelere uygulanması halinde, farklı sonuçlar vermesi muhtemeldir.

Araştırma, değişkenleri ölçmek için geliştirilecek anket soruları ve toplanan bilgilerle sınırlandırılmıştır.

Araştırmada, firma yetkililerinin araştırma sırasında uygulanacak olan ölçme araçlarına samimi ve doğru cevaplar verecekleri varsayılmış ve cevaplarken kendi görüşlerini katmış olmaları düşünülmektedir.

Araştırma İstanbul'da faaliyet gösteren imalatçı işletmeler üzerinde uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini 156 üretici oluşturmaktadır. Bu firmalara demografik özelliklerine ve çalışma kapsamındaki değişkenlere ilişkin düşünceler likert tipi ölçeklerle sorulmuştur.

Çalışmanın ölçeklerinin yapı geçerlemesi keşfedici faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi ile sağlanmış, güvenilirlik analizi ile de güvenilirliği test edilmiştir. Değişkenler arasında ki ilişkiler korelasyon analiziyle analiz edilmiş ve hipotezlerin test edilmesi için yapısal eşitlik modeli kurulmuş ve test edilmiştir.

Araştırmanın hipotezleri şu şekilde sıralanmıştır:

- H1: Tedarikçiyle süreç entegrasyonunun firma performansı üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.
- H2: Tedarikçiyle süreç entegrasyonunun ürün performansı üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.
- H3: Süreç entegrasyonunun firma performansına etkisinde ürün performansı tarafından aracılık edilmektedir.
- H4: Ürün performansının firma performansı üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.
- H5: Tedarikçiyle Süreç entegrasyonunun firma performansı üzerindeki etkisinde piyasa belirsizliğinin düzenleyici etkisi bulunmaktadır.

Tedarikçilerle Süreç entegrasyonunun firma performansına etkisinde ürün performansının ürün performansının aracılık rolünü test etmek için bootstrap yöntemini esas alan regresyon analizi yapılmıştır. Tedarikçilerle süreç entegrasyonunun firma performansı üzerindeki etkisinde ürün performansının aracılık rolünü test edebilmek yapısal eşitlik modelinde bootstrap yöntemi kullanılmıştır.

Tedarikçilerle süreç entegrasyonunun firma performansı üzerindeki etkisinde piyasa belirsizliğinin düzenleyici rolünü analiz edebilmek için yol analizi yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle süreç entegrasyonu ve piyasa belirsizliği değişkenlerinin

çarpımından oluşan bir etkileşim değişkeni oluşturulmuş ve her birinin firma performansına etkisi incelenmiştir.

Çalışmanın bulguları tedarikçileriyle süreçlerini entegre eden firmaların daha yüksek ürün ve firma performansı gösterdiği ve süreç entegrasyonunun firma performansına etkisinde ürün performansının bu ilişkiye aracılık ettiği görülmüştür. Dolayısıyla H1, H2, H3 hipotezler desteklenmiştir.

Ayrıca ürün performansının firma performansına etkisi (H4) desteklenmiş ancak süreç entegrasyonunun firma performansına etkisi üzerinde piyasa belirsizliğinin düzenleyici etkisine rastlanmamıştır. Böylelikle H5 reddedilmiştir.

Çalışmamız gösteriyor ki tedarikçileriyle süreçlerini entegre eden firmalar daha yüksek ürün performansı ve bunun aracılığıyla daha yüksek firma performansı göstermektedir. Bu sebeple firmalara tedarikçilerini süreçlerine dahil etmesi gerektiği önerilmektedir. Bu şekilde firmaların tedarikçileri ürün geliştirme, planlama gibi süreçlere dahil ederek daha yüksek performans gösteren ürünlere sahip olacakları ve bunun da firma performansının artmasına aracı olacağı konusunda firmalara öneriler yapılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Tedarikçi Süreç Entegrasyonu, Ürün Performansı, Piyasa Belirsizliği

